

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) עיין תוס' לעיל לט. ד"ה עובר, ב) לעיל לו., ג) [ערכין ג:], ד) ערכין ג: [מוספ' דמגיגה פ"א ה"ג],] ועיין תוס' לעיל כח: סוד"ה כאן, ה) עיין תוס' ברכות כ. ד"ה וקטנים, ו) עיין תוס' ב"ב יד. ד"ה דילמא, ז) [מוספ' שם ומוספ' טהרות פ"ג], ח) [דף מה:], ט) ובהים דף י"ה, י) ברכות נב.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר אביי וכו' אינן צריכות בוונה. עיין לעיל דף לט ע"א חוס' ד"ה עזר:

^(א) תורה אור השלם

^(א) תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב: [דברים מג, ד]

הנהגות וצינונים

א) בס"י איתא מצוה ועבד מצוה אבל כו' וכ"ה בתוס' (גליון):
ב) [גבי ציצית לא נקט לישנא דלוקח דמסתמא יש לו טלית וגבי לולב נמי יכול לצאת בלולבו של אביו. תוס' ערכין ב ע"ב ד"ה אביו] (גליון) וע"ע בתוס' שם:
ג) בכת"י פ"למוד:
ד) עיין מהרש"ל:
ה) בדפו"ר נוסף משנמ"ס שחרית אינו נוגע בשום דבר ואח"כ מתחיל דיבור חדש אב"י הירדע וכו':
ו) צ"ל בספר כ"ה בדפו"ר:
ז) [צ"ל דאיכא דמחייב (בארות המים):
ח) [צ"ל ומשירדע] (גליון):

לולב הגזול

לא שנו. דפטור אלל שלא ינא ידי חוצת נטילה קודם שהוציאו להשתא טרוד צמורה וטעה דדצר מנזה אלל ינא צו קודם שהוציאו מו לא טעה דדצר מנזה הוא ולא טרוד מהשתא צמורה לעשותה: ה"ג הא מדאגבהיה נפיק ביה אמר אביי כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד

לא ינא צו הא לא הוציאו אל"כ הגציהו

ומדלגציהה נפק ציה ידי חוצת לקיחה וקמני פטור. אמר אציי כשהפכו כשהגציהו הפך העליון למטה והאגד למעלה ואמרינן לקמן^(א) אין יוצאין צהן אלל דרך גדילתן: דרך כבוד.

כגון צסודר שכורך ידיו צסודר כדלמרנן לעיל (דף לו.): ודרך בזיון.

כגון צקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמצאת בין אגפיים. נראה צעיני דהאי צין אגפיים אינו אלל לשון עופות עולת העוף שנמצאת צין עופות המלוקים לחטאת המפרכסין אלל המוצח שפעמים שהן נעשין על קרן אחת כדחנן צשחטת קדשים (צמים דף סג.) חטאת העוף היתה נעשית על קרן מערצית דרומית ושלשה דצרים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה חטאת העוף והגשות ושירי הדס ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמזרח שעיקר מקום עולת העוף צקרן דרומית מזרחית וכשהיו כהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צמזרח צאים למערצ ונעשית שם צקרן חטאת העוף אלל שהעולה למעלה מחוט הסקרה והחטאת למטה^(ב): וכסבוד. הכהן חטאת העוף היא: ואב"ה. ונמצא שמעל צקדשי שמים צשוגג: פטור. מקרבן מעילה הוציל דעם החטאת נמצאת ואכילתה מנזה דכתיב

והוא למימר פשיטא דממתני' שמעי' ליה: מהו דתימא. צמתני' הוא דפטור משום דטעה דדצר מנזה וסוף סוף עשה מנזה שנטל הלולב צהולאה זו אלל הכא לא עשה מנזה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע לין. רצ הונא דשמיע ליה מרציה דלא שני לרצי יוסי צין טעה דדצר מנזה ועשה מנזה לטעה דדצר מנזה ולא עשה מנזה: הכי גרסינן

רבי יוסי אומר השוחט את התמיד שאינו מבוקר בהלכתו מן המזמין בשבת חייב חטאת. משום שחיטה צצצת שאינה של מנזה ואינה דוחה אללמא טעה דדצר מנזה ולא עשה מנזה חייצ שהרי טרוד זה צמנזה שהיה רוצה לשחוט תמיד של צצת וכצצור שהוא

מצוקר: להכשירן לא גרסינן^(א): מלשכה שאינן מבוקרין. דאין זה טועה דדצר מנזה צצנלאים צצנלסכה זו אינו טרוד שאין עומדין להקרצה להיות חרד עליהם מתי יקרב ואלף חרדת זמן התמיד לא שייכא הכא שקרצו למויד הוא ולא דק צנלסכות להצחין מליזו יציא: מתני' מקבלת אשה מיד בנה ובע"ה. את לולציהן ולא אמרינן קמנטלטלא מידי דלא חזי: מחזירין למים. שלא יכמוש: בשבת מחזירין. שהרי מכאן נטלוס היום אלל לא מוסיפין מים כ"ש שאין מחליפין המים לשפוך את אלנו ולתת אחרים נוטן מהני דטורח לתקוני מנא: במועד מחליפין. צחולו של מועד מנזה להחליף: גב' אימא לא. דלגצה איכא איסור טלטול: קא משמע לין. כיון דרואו לנטילת אנשים תורת כלי עליו ומותר צנטלטול לכל: חייב בלולב. לחנכו מדצריהם: לשמור תפילין. שלא יכנוס צהן לצית הכסא: היודע לשמור גופו. מנומאת מגע ומשא והלל: אוכלין על גופו מהרות. אס נגע גופו צטהרות אין מוששין להם אלל לא על ידיו אס נגע צידיו צטהרות מוששין להם שיש יודע לשמור גופו ואין יודע לשמור ידיו מתורת סתם ידים שגזרו עליהם להיות שניות^(א) אלל אס כן יודע לשומרם^(א). אלל היודע לשמור את ידיו משנטלס אינו נוגע צשום דצר ספק או צספק^(א) המטמא את הידים ואס לא נזהר וצא ליגע צטהרות נוטל ידיו: אוכלין על ידיו מהרות. שנגעו ידיו צזהם: והיודע לישאל. שאס שולצין אותו נגעת צנומאה זו יודע להשיצ הן או לאו או איני יודע: ברשות הרבים פפיקו מהור. אס שאלוהו ואמר איני יודע: ברשות היחיד פפיקו טמא. הכי גמירי לה הלכתא מקוטה כדלמרנין צמסכת סוטה (דף כח.) ומכאן אתה דן לשרץ כו': היודע לפרום כפיו. כשהוא כהן: חולצין לץ תרומה בבית הגרנות. ומקמי הכי אין חולקין לו צגורן אלל משגרין לו לציתו אס יודע לשומרה דהכי תניא צגמרל דנושאין על האנוסה ציצמות (דף טז:) עשרה אין חולקין להם תרומה צצית הגרנות וקטן כו' וכולן משגרין להם לצתיהם צצית הגרנות אין חולקין להם צציוון תרומה הוא שאין כל רואיו יודעים צו שהוא צקי לשומרה אלל לציתן משגרין להם הצקיאס ומכירין צזה ומשירדע לפרום כפיו ופורס צלצור הכל יודעים שהציא שתי שערות שאין קטן פורס כפיו כדלמרנין צמגילה (דף כד.) הלכך חולקין לו:

פרק שלישי

סוכה

מב.

אמר

ליה דמנזות * איןן צריכות כוונה דהא קאי אמוציא לרשות הרצים והתם אין שייך מתכוין ללאת כל כמה דלא צריך ועוד דאיירי צהולן אלל צקי ללמוד ותימנה דצסוף ראוהו צ"ד (ר"ה ד' כח:)

דלמר רצא מנזות איןן צריכות כוונה קא מותיב ליה אציי טוצא ושמא אציי קיצלה מיניה: עולת העוף שנמצאת בין אגפיים. למאי דלמררי צשיליה אלנו דצרים (פסחים ד' עב:) דלא פטור רצי יוסי צלולב אלל משום דומנו צהול צריך לומר דהאי נמי זמנו צהול כדי שלא תצא חטאת לידי נותר: מהו דתימא התם הוא דטעה בדבר מצוה ועבד מצוה אב"י הכא טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אימא לא קא משמע לין. פלוגמא היא צפסחים פרק אלנו דצרים (סז) ל"דמחייב התם צנתחלף לו שפוד של נותר צשפוד של צלי ואכלו ואית ספרים דגרסי מהו דחימא הני מיילי מנזה דרמי עליה אלל מנזה דלא רמי עליה אימא לא כלומר לולב דלא סגי ליה דלא שקיל דאי אפשר על ידי אחרים אלל חטאת אפשר שאלכלנה אחר:

שאינו מבוקר בהלכתו. ואפי' נמצא תם משום דטעון ציקור ד' ימים קודם שחיטה דצפרק מי שהיה טמא (שם דף לו.) יליף לה מפסח צגורה שוה: היודע לישאל ברשות היחיד ספקו טמא. אלל אינו יודע לישאל אפילו צרשות היחיד ספקו טהור כדדרשינן צסוטה פרק כסס (ד' כח:): היודע לפרום כפיו חולקין לו תרומה בבית הגרנות. מקמי הכי אין חולקין לו צגורן אלל משגרין לו לציתו אס יודע לשומרה צטהרה והכי תניא צגמרל דנושאין על האנוסה ציצמות (ד' טז: ושם) עשרה אין חולקין להן תרומה צצית הגרנות וקא חשיצ חרש שוטה וקטן וקמני סיפא משגרין להן צצמיהן וצצית הגרנות אין חולקין לו צציוון תרומה היא שאין כל רואיו צקיאין צו שירדע לשומרה צטהרה אלל לציתו משגרין לו הצקיאין צו ומי שירדע^(א) לפרום כפיו ופורס צלצור הכל יודעין שהציא שתי שערות שאין קטן פורס את כפיו כדחנן צמגילה

(דף כד.) קך פי' צקונט' ולא משמע הכי אלל צקטן ממש איירי דומיא דהיודע לדצר אציי מלמדו תורה והיודע לשחוט וכן כולוהו אחריו והא דלמר דנושאין על האנוסה (יצמות דף טז: ושם) דאין חולקין תרומה

דדצר מנזה צצנלאים צצנלסכה זו אינו טרוד שאין עומדין להקרצה להיות חרד עליהם מתי יקרב ואלף חרדת זמן התמיד לא שייכא הכא שקרצו למויד הוא ולא דק צנלסכות להצחין מליזו יציא: מתני' מקבלת אשה מיד בנה ובע"ה. את לולציהן ולא אמרינן קמנטלטלא מידי דלא חזי: מחזירין למים. שלא יכמוש: בשבת מחזירין. שהרי מכאן נטלוס היום אלל לא מוסיפין מים כ"ש שאין מחליפין המים לשפוך את אלנו ולתת אחרים נוטן מהני דטורח לתקוני מנא: במועד מחליפין. צחולו של מועד מנזה להחליף: גב' אימא לא. דלגצה איכא איסור טלטול: קא משמע לין. כיון דרואו לנטילת אנשים תורת כלי עליו ומותר צנטלטול לכל: חייב בלולב. לחנכו מדצריהם: לשמור תפילין. שלא יכנוס צהן לצית הכסא: היודע לשמור גופו. מנומאת מגע ומשא והלל: אוכלין על גופו מהרות. אס נגע גופו צטהרות אין מוששין להם אלל לא על ידיו אס נגע צידיו צטהרות מוששין להם שיש יודע לשמור גופו ואין יודע לשמור ידיו מתורת סתם ידים שגזרו עליהם להיות שניות^(א) אלל אס כן יודע לשומרם^(א). אלל היודע לשמור את ידיו משנטלס אינו נוגע צשום דצר ספק או צספק^(א) המטמא את הידים ואס לא נזהר וצא ליגע צטהרות נוטל ידיו: אוכלין על ידיו מהרות. שנגעו ידיו צזהם: והיודע לישאל. שאס שולצין אותו נגעת צנומאה זו יודע להשיצ הן או לאו או איני יודע: ברשות הרבים פפיקו מהור. אס שאלוהו ואמר איני יודע: ברשות היחיד פפיקו טמא. הכי גמירי לה הלכתא מקוטה כדלמרנין צמסכת סוטה (דף כח.) ומכאן אתה דן לשרץ כו': היודע לפרום כפיו. כשהוא כהן: חולצין לץ תרומה בבית הגרנות. ומקמי הכי אין חולקין להם תרומה צצית הגרנות וקטן כו' וכולן משגרין להם לצתיהם צצית הגרנות אין חולקין להם צציוון תרומה הוא שאין כל רואיו יודעים צו שהוא צקי לשומרה אלל לציתן משגרין להם הצקיאס ומכירין צזה ומשירדע לפרום כפיו ופורס כפיו כדלמרנין צמגילה (דף כד.) הלכך חולקין לו:

ומחליפין קתני היכא דמחזירין בשבת תמן קתני דמוסיפין ב"ט ותמן קתני דמחליפין במועד ואמאי אין מוסיפין מים בשבת משום דנראה כמשקה זרעים בשבת: פיסקא כל קטן היודע לנענע בלולב חייב היודע להתעטף בציצית חייב היודע לשמור תפילין אביו לוקח לו תפילין היודע לדבר אביו מלמדו תורה צוה לנו וגו' ופסוק הראשון מק"ש היודע לשמור ידיו אוכלין ע"ג ידיו טהרות היודע לשמור גופו אוכל ע"ג גופו טהרות כיצד בודקין אותו

עין משפט

נר מצוה

קיו א מיי' פ"צ מהל' שגגות הלכה י':

קיו ב ג מיי' פ"ז מהלכות לולב הל' ט סמג עשין מז':

קיו ד מיי' שם הלכה יא סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרנא ס"ז:

קב ה ו' מיי' פ"ז מהל' לולב הלכה כה סמג עשין עד טוש"ע א"ח ס' תרנז: קבא ז מיי' שם הלכה יט סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרנז:

קבב ח מיי' פ"ג מהל' צליט הלכה ט סמג עשין כז טוש"ע א"ח ס' יז סעיף ג:

קבג ט מיי' פ"ד מהל' תפילין הלכה יג סמג עשין כז טוש"ע א"ח ס' יז סעיף ג:

קבד י ב מיי' פ"א מהל' ח"ת הלכה ו סמג עשין יב טוש"ע י"ד ס' רמה סעיף ה:

קבה ט מיי' פ"יו מהל' אבות הטומאות הלכה י':

קבו פ מיי' פ"יז מהל' תרומות הל' כב:

רבינו חננאל

שהוציא ברשות. א"ר אמי ל"ש שפטור אלא שלא יצא בו מקודם שנמצא מוציאו עכשיו לצאת בו ולפיכך פטור אבל יצא בו חייב חטאת ואוקמה אביי כשהפך הלולב בשמאל ואחריו בימין וירבא אוקמה בשהוציאו בכלי דכי האי גונא לא נפק ביה בהגבהתו כי דרך בזיון הוא והא דאמר רבא בשמעתא דמקמי הא דאי נקטיה בסודרא נפיק ביה ידי חובתו דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה הני מיילי כגון סודר דהוא דרך כבוד אבל לקיחה בכלי דהוא דרך בזיון לא. אמר רב הונא אומר היה ר' יוסי עולת העוף שנמצאת בין אגפיים פי' שנמצאת מלוקה בין אגפיים וכסבוד חטאת העוף היא ואכלה פטור פשיטא מהו דתימא גבי לולב טעה בדבר מצוה ומי' עשה מצוה אבל עולת העוף דלא עשה מצוה כי אכילת העולה אינה מצוה ליחייב קמ"ל דפטור. ואותיבנא על רב הונא ר' יוסי אומר השוחט תמיד שאינו מבוקר כהלכתו בשבת חייב חטאת כו' הנה ר' יוסי טעה בדבר מצוה מחייב. ומשני בר מההיא דהא אוקמה כגון שהביאו מלשכת הטלאין שאין מבוקרין לפיכך חייב: מתני' מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה לולב ומחזרתו למים בשבת. כלומר אפי' אשה שאינה בת נטילת לולב והייתי אומר אסורה לטלטלו קמ"ל אפי' אשה מותרת לטלטלו וכ"ש איש. ומחזירתו למים בשבת ולא גזרינן משום השקת זרעים: ירושלמי תני מטטלין עצי בשמים להוריה בהן לחולה בשבת רבנן דקיסרי אמרין ערבה מותר להניף לחולה בשבת. ר' יהודה אומר בשבת מחזירין ביום [טוב] מוסיפין במועד מחליפין. יש מי שאומר מחזירין ומוסיפין ומחליפין הכל במים ויש מי שאומר דמחליפין ומוסיפים בהדם הוא ומסתברא כמ"ד במים דהא מחזירין ומוסיפין